

Innst. 145 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:4 S (2013–2014)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja, Terje Breivik og Pål Farstad om innføring av lobbyregister

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget anmoder Stortingets presidentskap om å utarbeide forslag til en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget på vegne av seg selv eller andre for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor på vegne av seg selv eller andre for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling.

Forslagsstillerne mener at et lobbyregister vil være en hensiktsmessig løsning for å hindre uklare grenser mellom departementenes politiske ledelse, stortingsrepresentanter og andre samfunnsaktører, og at kommunikasjonsbransjen selv i stor grad er positiv til opprettelse av lobbyregister. Forslagsstillerne er undrende til påstanden om at en registreringsordning vil være ressurskrevende, da ingen kommer inn i et departement eller Stortinget uten registrering. De kan heller ikke se at et lobbyregister vil være en terskel for enkeltborgere som ønsker legitim kontakt med departement eller stortingsrepresentanter. Videre vises det i dokumentet til andre land som har systemer for registrering av lobbyister. Større åpenhet

rundt lobbyvirksomheten vil etter forslagsstillerne syn bidra til at borgerne får bedre innsyn i viktige deler av den politiske beslutningsprosessen og derigjennom økt tillit til at politiske beslutninger tas på rett grunnlag.

Forslagsstillerne mener at et offentlig lobbyregister bør inneholde informasjon om hvem som er i kontakt med hvem, hvilken sak det gjelder og hvem lobbyisten representerer. Det påpekes at det må være en klar forutsetning for nye lovregler at det ikke legges hindringer i veien for direkte kontakt mellom borger og folkevalgt.

Forslagsstillerne viser til at forslag om lobbyregister er fremmet av representanter fra Venstre fire ganger tidligere, men at dette ikke har fått tilslutning fra Stortingets flertall.

Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til at åpenhet om Stortingets virksomhet og demokratiske beslutningsprosesser for øvrig er en sentral faktor for å skape tillit mellom beslutningstakere og publikum. Presidentskapet legger stor vekt på at Stortinget skal være et åpent parlament hvor det praktiseres merofentlighet og hvor publikum kan følge saksbehandlingen og få bred informasjon om arbeidet i Stortinget på en lett tilgjengelig måte. Presidentskapet viser til at Stortinget må kommunisere godt med det øvrige samfunn og være lydhør for saklig argumentasjon. Informasjon som tilflyter stortingsrepresentantene om saker til behandling, er i all hovedsak offentlig, enten den presenteres i offentlige saksdokumenter, gjennom post som er offentlig tilgjengelig, gjennom komiteenes åpne høringer eller i form av annen offentlig møtevirksomhet.

Presidentskapet vil gjøre oppmerksom på at den omfattende lobbyvirksomheten overfor stortingsrepresentantene skjer gjennom høringer i forbindelse med komiteenes saksbehandling. Høringene er åpne, og det er fullt innsyn i hvilke organisasjoner og eventuelle bedrifter som deltar. Mange av disse har også gitt innspill og synspunkter under den forutgående høringsprosessen i forbindelse med regjeringens utarbeidelse av lovforslag, stortingsmelding etc. Presidentskapet mener det er betydelig åpenhet omkring det påvirkningsarbeidet som skjer i tilknytning til både regjeringens og Stortingets arbeid.

Presidentskapet vil påpeke at en svært viktig side ved et åpent Storting er at muligheten for direkte kontakt mellom borgerne og de folkevalgte ivaretas. Enkel tilgang til representantene er en styrke ved vårt demokrati som det er viktig å holde fast ved.

Presidentskapet viser til at lobbyisme er en del av det brede kommunikasjons- og informasjonspekteret som representantene må forholde seg til. Presidentskapet deler forslagsstillernes syn på at møter mellom politikere og lobbyister er legitimt og at lobbyisme kan ha åpenbare positive sider. Samspill mellom ulike samfunnsaktører og politikere er en nødvendig del av våre demokratiske beslutningsprosesser. Presidentskapet ser også at omfattende lobbyisme kan gi økonomisk sterke og velorganiserte særinteresser større påvirkningskraft enn andre viktige interesser som ikke besitter slike ressurser, noe som kan være uheldig ut fra et demokratisk synspunkt. Utviklingen går i retning av en mer profesjonalsert lobbyvirksomhet, der organisasjoner, bedrifter, kommuner etc., som selv opptrer som lobbyister, benytter seg av tjenestene til kommunikasjonsbyråer for å forberede sine ulike lobbyfremstøt. Også av denne grunn er det etter presidentskapets oppfatning svært viktig med en lav terskel for kontakt mellom stortingsrepresentanter og ikke-profesjonelle aktører. Det må ikke bli slik at bare de som har registrert seg i et lobbyregister skal ha adgang til representantene. Det er et demokratisk og åpent samfunn ikke tjent med.

Presidentskapet vil understreke at det å motta informasjon fra enkeltpersoner eller personer som opptrer som lobbyister for særskilte interesser, er og skal være en normal aktivitet for representantene. Presidentskapet legger til grunn at den enkelte representant selv er i stand til å vurdere den informasjon som mottas på et selvstendig grunnlag. Presidentskapet mener det er viktig at representantene har mulighet til å motta konfidensiell informasjon, og at den som gir slik informasjon kan være anonym. Et lobbyregister som foreslått vil etter presidentskapets oppfatning komplisere dette.

Presidentskapet mener at et lobbyregister vil være vanskelig å håndtere, ikke minst fordi det må påregnes at det ofte vil kunne oppstå avgrensningssituasjoner hvor det vil være tvil om kontakten skal registreres. Presidentskapet vil også peke på at plikt til lobbyregistrering lett vil kunne omgås ved at møtevirksomhet flyttes ut av Stortinget og inn på andre arenaer. Presidentskapet vil videre vise til at et lobbyregister som foreslått heller ikke vil fange opp rådgivning gitt av PR-byråer til de personer og organisasjoner som oppsøker stortingsrepresentanter. Registeret vil i så fall gi inntrykk av å gi en oversikt som ikke gjenspeiler realitetene.

Presidentskapet viser til at Stortingets utredningsseksjon har innhentet informasjon om registrering av lobbyvirksomhet i de nordiske land, USA, Storbritannia og Den europeiske union. Rapporten fra utredningsseksjonen, datert 3. februar 2014, er vedlagt innstillingen. Rapporten slår blant annet fast at hverken Sverige, Finland eller Danmark har innført obligatoriske lobbyregistre for parlamentene eller regjeringsapparatet. De lobbyordningene som beskrives i rapporten, vil etter presidentskapets syn ikke være formålstjenlig for Stortingets vedkommende.

Presidentskapet kan på denne bakgrunn ikke slutte seg til forslaget om en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget i påvirkningsøyemed.

Presidentskapet finner heller ikke at den foreslåtte registreringsordningen for dem som oppsøker politisk ledelse i departementene og Statsministerens kontor vil være en tjenlig løsning, og mener at en slik ordning under enhver omstendighet må være opp til regjeringen selv å vurdere. Presidentskapet viser til at vi i Norge har en forvaltningspraksis som ivaretar mange av de hensynene som et lobbyregister er ment å ha. Presidentskapet vil i denne forbindelse peke på at vi har en åpen forvaltning med en offentlighetslov som sterkt slår fast prinsippet om meroffentlighet, i tillegg til at det er gode regler for journalføring og arkivering. Offentlig elektronisk postjournal gir alle som ønsker det innsyn i post til og fra regjeringsskvartalet. De velbegrunnede unntak som offentlighetsloven gir fra offentlighetsprinsippet, vil dessuten kunne komme i konflikt med en registreringsordning som foreslått.

Presidentskapet ser det som positivt at det er oppmerksomhet om temaet lobbyisme, noe som kan bidra til å bevisstgjøre representantene om de ulike aspektene ved dette. Presidentskapet er generelt opptatt av at representantene skal være seg bevisst etiske dilemmaer og reflektere over etiske problemstillinger i tilknytning til representantvervet. Lobbyisme er ikke spesielt nevnt i «Etisk veileder for stortingsrepresentantene», men presidentskapet vil vur-

dere om dette temaet bør inkluderes i en senere utgave av veilederen for å bidra til ytterligere oppmerksomhet rundt ulike former for påvirkningsvirksomhet. I denne forbindelse vil presidentskapet vise til at det i de øvrige nordiske parlamentene foregår et arbeid med parlamentenes etiske grunnlag som oppfølging av GRECOs¹ fjerde evalueringsrunde, og at det vil være naturlig å følge dette arbeidet tett fra Stortingets side.

¹ GRECO: Group of States Against Corruption. Organisasjon under Europarådet.

Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:4 (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja, Terje Breivik og Pål Farstad om innføring av lobbyregister – vedlegges protokollen.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 6. mars 2014

Olemic Thommessen

Marit Nybakk

Svein Roald Hansen

Ingjerd Schou

Line Henriette Hjemdal

Vedlegg

Utredning fra Stortingets utredningsseksjon 3. februar 2014 om kontrollordninger med lobbyvirksomhet i andre land

1. Innledning

Notatet er utarbeidet på bakgrunn av informasjon fra kolleger i utredningsseksjonene i Sveriges og Finlands riksdager, samt det danske Folketinget.

2. Sverige

Verken i Sveriges riksdag eller ved regjeringsapparatet finnes det noe lobbyregister.

Representanter for Miljøpartiet fremmet høsten 2011 forslag om å innføre et lobbyregister i Riksdagen samt at Riksdagen skulle be regjeringen utrede lobbyvirksomhetens konsekvenser for demokratiet i Sverige.

«Miljøpartiets forslag är att inrätta ett register i riksdagen över så kallade lobbyister som agerar för olika intressen gentemot riksdagsledamöter och anställda vid partikanslierna, något som också har inrättats i andra länder. I registret ska anges person, arbetsgivare och huvudsakliga inkomster av lobbyverksamhet mot riksdagspartier. Vi bedömer att detta ökar möjligheten till kontroll av hur partipolitiken påverkas och kan öka allmänhetens förtroende för denna. Därmed stärks demokratin. Riksdagen bör därför ge riksdagsstyrelsen tillkänna vad som anförs om behov av ett register för så kallade lobbyister», heter det i forslaget.

I innstillingen viser konstitutionsutskottet til at lignende forslag er fremmet og behandlet tidligere. I 1998 hadde man en bredere gjennomgang av spørsmålet, men valgte bl.a. å vente på innstillingen fra den såkalte Demokratiutredningen som da var i arbeid. Demokratiutredningen mente at innføring av lobbyregister ville øke den politiske ulikheten og derfor ikke burde innføres. Registrering ville konservere maktfordelingen og hindre nye grupper i å komme inn, bl.a. mer ressursvake grupper som til forskjell fra næringslivet og fagforeninger ikke hadde egne lobbyister. Demokratiutredningen mente også at erfaringene fra USA viste at det var vanskelig å få til en brukbar lovgivning.

Også i 2005 og i 2009 ble det fremmet forslag om økt åpenhet omkring lobbying, men konstitutionsutskottet gikk i begge tilfelle imot forslag om et lobbyregister.

Flertallet i konstitutionsutskottet viste våren 2013 til tidligere behandlinger og gikk imot forslagene. Mindretallet i utskottet, Miljøpartiet og Vänsterpartiet, frafalt forslaget om et eget lobbyregister, men gikk inn for en utredning om hvor omfattende lobbyvirksomheten er på ulike politiske nivåer i Sve-

rige og hvilke effekter den hadde for demokratiet. Forslaget fikk bare de to partienes egne stemmer.

Sveriges regjering la den 12. desember 2013 fram en såkalt skrivelse (melding) om «En politik för en levande demokrati». I meldingen uttrykkes det uro over nedgangen i partienes medlemstall, og at partiene dermed får en svakere rolle som bindeledd mellom folket og makten. Partienes opinionsdannende rolle kan imidlertid til en viss grad overtas av andre aktører som f.eks. media, ideelle organisasjoner eller lobbyorganisasjoner.

Regjeringen foreslår at det blir oppnevnt en ny Demokratiutredning. I det foreløpige mandatet for denne utredningen er det ikke lagt opp til en nærmere gjennomgang av lobbyvirksomheten.

I de «føljdmotionene» (representantforslagene) som er lagt fram i Riksdagen i tilknytning til stortingsmeldingen er heller ikke spørsmålet om etablering av et lobbyregister tatt opp. Stortingsmeldingen blir behandlet våren 2014.

Riksdagen har nylig oppnevnt – på bakgrunn av tilrådingen fra Europarådets anti-korrupsjonsorgan GRECO, en arbeidsgruppe for å vurdere en «code of conduct» for medlemmer av Riksdagen. I denne sammenheng kan et forslag om et lobbyregister komme opp. GRECO foreslår ikke etablering av et slikt register, men drøfter spørsmålet.

3. Finland

Heller ikke i Finland finnes det noe lobbyregister i Riksdagen eller i regjeringsapparatet.

Det er ikke reist konkret forslag i Riksdagen om å innføre et lobbyregister, men spørsmålet er ved tre anledninger tatt opp i skriftlige spørsmål til regjeringen, fra representanter fra det konservative Samlingspartiet og fra Vänsterpartiet.

Fra den finske regjeringens side ble det påpekt at systemet i Finland måtte anses å være relativt åpent sammenlignet med mange andre land.

«Uppgifterna om namnen på de sakkunniga som hörts i riksdagsutskotten och om de organ som de företräder är offentliga. Dessutom är även de skriftliga utlåtanden som ges till utskotten efter att de har lämnat ett betänkande eller utlåtande offentliga. I ett litet land som Finland känner man också rätt väl till vem de olika lobbyingsorganen företräder. Inom statsrådet har man särskilt betonat en öppen beredning för att intressentgrupperna ska ha möjlighet att delta i de olika beredningsfaserna. Detta har varit ett av huvudmålen för utvecklingsprojektet inom lagbe-

redningen under de seneste åren», heter det i et svar fra justisministeren i oktober 2012.

Europarådets organ mot korrupsjon, GRECO, har i sin rapport om Finland fra mars 2013 foreslått at det ble utarbeidet en slags «code of conduct» for medlemmer i Riksdagen. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som opprinnelig hadde frist til 31. desember 2013 med å vurdere dette og eventuelt utarbeide forslag til et etisk regelverk.

Etter det vi har fått opplyst om dette arbeidet ligger det ikke an til at det foreslås å innføre et lobbyregister, men at dette evt. omtales i «code of conduct»/etiske retningslinjer.

4. Danmark

Medlemmer i det danske Folketinget kan registrere verv og økonomiske interesser i et frivillig register, vervsregisteret.

I en kort periode i 2012 var det mulig for medlemmene å gi opplysninger om kontakter med bedrifter, organisasjoner etc. som en del av det eksisterende vervsregisteret. Det har aldri vært et selvstendig lobbyregister. Det var imidlertid få representanter som valgte å opplyse dette. Det var ikke flertall i Folketinget for å gjøre slike opplysninger til en del av vervsregisteret.

Det er i Folketinget innført en ordning der medlemmene fra deres biografi-omtale på Folketingets hjemmeside kan linkes videre (med forklarende tekst) til medlemmenes private hjemmeside (utenfor Folketingets regi) der de oppgir f.eks. hvilke organisasjoner man har hatt møte med. De fleste av Folketingets medlemmer har ikke en slik tekst.

Medlem av Folketinget, Benny Engelbrecht skriver følgende på sin hjemmeside:

«Jeg vil fra 1. januar 2013 registrere, hvem jeg har politiske møder med og efterfølgende lægge listerne her på hjemmesiden. Registreringen vil ikke omfatte offentlige optrædener eller møder i de direkte parlamentariske processer, såsom møder med politiske kolleger eller udenlandske ambassadører.

Registreringen af mødeaktivitet vil som udgangspunkt foregå på frivilligt basis, da jeg ikke ønsker at afholde interessenter fra at holde møde med mig - dette gælder så længe Folketinget ikke har vedtaget en obligatorisk ordning. Forud for et møde vil mødedeltagerne således få en registreringsattest tilsendt, som de på forhånd kan udfylde, eller de kan afvise at udfylde attesten. Jeg forbeholder mig dog retten til at optælle antallet af møder, som vil blive offentliggjort på min hjemmeside.»

Nedenfor er en lenke til medlem av Folketinget, Benny Engelbrecht (sosialdemokrat) sitt «lobbyregister».

Heller ikke i det danske regjeringsapparatet er det opprettet et lobbyregister.

I 2009 ble imidlertid den daværende regjeringen (Venstre og Det konservative folkeparti) enige med opposisjonspartiene Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om den såkalte «Åbenhedsordningen».

I avtalen heter det at:

«aftalepartnerne kan konstatere en stigende efterspørsel efter oplysninger om ministres forbrug af offentlige midler og ministres deltagelse i forskellige arrangementer. Aftalepartnerne ønsker at imødekomme denne efterspørsel og er derfor enige om at indføre en ny ordning med større åbenhed og styrket demokratisk kontrol på dette område.»

Avtalen innebærer at statsrådene seinest den 8. hverdag i måneden skal offentliggjøre opplysninger om statsrådenes utgifter og aktiviteter forrige måned. Det gjelder representasjonsutgifter, utgifter til tjenestereiser, mottatte gaver, arrangementer av offisiell representativ karakter og offisielle aktiviteter. Videre skal det også offentliggjøres en viss informasjon om framtidig offisiell statsrådsaktivitet.

Fra det danske Statsministerens kontor er det utarbeidet en 9 siders veiledning om hvilke opplysninger som skal registreres og offentliggjøres.

5. Den europeiske union

Europakommisjonen og Europaparlamentet har i fellesskap etablert et såkalt «åpenhetsregister» - «transparency register».

I begrunnelsen for å opprette et slikt register vises det til at EU-institusjoner er i kontakt med ulike organisasjoner og virksomheter – NGO'er, bedrifter, fagforeninger, tenketanker osv. – og at denne kontakten er nødvendig «for the quality of democracy, for their capacity to deliver adequate policies, matching needs and reality».

Innbyggerne har på sin side rett til å forvente at denne kontakten er åpen og skjer i tråd med både rettsregler og etiske retningslinjer, «avoiding undue pressure, illegitimate or privileged access to information or to decision makers».

Siden midten av 1990-tallet har Europaparlamentet hatt en ordning, hjemlet i sin forretningsorden, med en registreringsordning for ulike personer/grupper som hadde tilgang til Europaparlamentet. I juni 2008 etablerte EU-kommisjonen et tilsvarende register, og tre år seinere, i juni 2011 etablerte EU-kommisjonen og Europaparlamentet et felles register.

Pr. 18. januar 2014 var det 6 114 innførte registreringer. Av disse var det 735 såkalte «professional consultancies»/advokatfirmaet/selvstendig arbeidende lobbyister, mens det var over 3 000 «in-house»-lobbyister og ulike sammenslutninger. I tillegg var det også registrert nærmere 1 600 representanter for frivillige organisasjoner (NGOs). Ifølge en

studie våren 2013 dekker registeret nå 60–75 prosent av alle organisasjoner/aktører som finnes i EU-hovedstaden.

Til åpenhetsregisteret er det også knyttet en «code of conduct», der det bl.a. heter at overfor EU-institusjonene, medlemmer av Europaparlamentet og sekretariat skal de som har registrert seg «always identify themselves by name and by the entity or entities they work for or represent; declare the interests, objectives and aims promoted and, where applicable, specify the clients or members whom they represent».

En arbeidsgruppe har drøftet endringer i regelverket og disse vil trolig bli behandlet i Europaparlamentet i løpet av vårsesjonen. Blant annet er det foreslått i sterkere grad å skille mellom «profitt» og «non-profit» selskap/organisasjoner i registeret.

Europaparlamentet har ønsket å gjøre registeret obligatorisk, men ifølge en artikkel i European Voice mener de juridiske avdelinger i både Europaparlamentet og i Kommissjonen at det ikke er rettslig grunnlag for et obligatorisk register.

6. Storbritannia

Det britiske parlamentet har nylig sluttbehandlet den såkalte «Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Bill» som bl.a. innebærer opprettelse av et lobbyregister og etablering av en såkalt Registrar for å administrere registeret.

Regjeringskoalisjonen mellom de konservative og liberale ble enige om et lobbyregister i sin regjeringsplattform fra mai 2010, og forslaget ble lagt fram av Regjeringen i juli 2013 og førte til stor debatt både i og mellom de to kamrene (House of Commons og House of Lords). Overhuset hadde sin tredje og siste behandling av saken tirsdag 29. januar 2014 og sluttet seg til Underhuset sine endringer. Loven gikk deretter til sanksjon, såkalt Royal Assent 30. januar. Loven inneholder også restriksjoner for pengebruken fra såkalt «third-party-campaigning» (organisasjoner/partier som ikke stiller til valg) og fagorganisasjoners medlemstall/lister.

Tema i debatten mht. et lobbyregister har bl.a. vært;

- Hvem skal registrere seg (konsulenter, «in-house-lobbyister» eller rett og slett alle som engasjerer seg i lobby-aktivitet – betalt eller ikke)?
- Hva skal registreres (tidspunkter for møter med statsråder, temaer, kunder)?
- Skal dette gjelde bare lobbying overfor regjeringen eller også parlamentet, underliggende etater (direktoratet etc), andre forvaltningsnivå?
- Skal dette gjelde lobbying bare overfor statsråder eller også politiske rådgivere/spesialrådgivere og øverste departementsledelse på embetsnivå?

- «Code of conduct»/etiske retningslinjer?
- Hvem skal administrere og finansiere registeret?
- Straff for brudd på registrering og iverksetting av slik straff?

I den nå vedtatte loven er det forbudt å drive lobbying for såkalte «consultant lobbyists» som ikke har registrert seg. Dette gjelder lobbying overfor statsråder (både medlemmer av kabinettet og såkalte junior ministers) og departementsråder (permanent secretaries) – både skriftlig og muntlig kommunikasjon.

Registeret skal imidlertid ikke gjelde representanter i Under- eller Overhuset som ikke har statsrådsoppgaver. Unntatt er også lobbying fra MPs/lorder på vegne av enkeltpersoner i valgkretsen (individual constituents).

Unntatt fra loven er de som har lobbying som en liten del av sin virksomhet, de som driver lobbying som del av sin vanlige representasjon (ulike foreninger, fagforeninger) og representanter for andre land og internasjonale organisasjoner når de opptre på vegne av disse.

Informasjonen som gis omfatter navn på selskapet, adresse, evt. partnere, enkeltpersoner som arbeidet i selskapet. Oversikten skal inneholde deres arbeid som «consultant lobbyist» og informasjon om kunde/klient. Informasjonen skal oppdateres hvert kvartal, samt at man må oppgi kunder/klienter i siste kvartal før registrering.

Registreret skal være selvfinansierende – i forarbeidende til loven er det antydnet en årlig avgift på 200–450 pund årlig. Det er bare de som er momsregistrert som skal betale avgift. De som driver lobbying uten å registrere seg kan bli bøtelagt. Registeret skal være tilgjengelig på nettet.

I lovverket er det er sagt at man skal følge noen etiske retningslinjer, men i forbindelse med registreringen bes det opplyst om man følger noen etiske retningslinjer og hvor disse eventuelt finnes.

Særlig omstridte punkter ved behandlingen av forslaget har bl.a. vært at det foreløpig ikke omfatter statsrådenes personlige rådgivere og mangel på etiske retningslinjer. Det er i loven åpnet for at det kan gis forskrifter som også dekker spesialrådgivere.

Det er også usikkert hvor mange som må registrere seg etter den loven som nå er vedtatt. Regjeringen har regnet med at ca. 1 000 lobbyister vil registrere seg. Fra «lobbyindustrien» er det imidlertid framholdt at det nye registeret vil dekke færre enn de som i dag har registrert seg i et frivillig register. Når lobbying er definert som «main business», kan det føre til at mange kommunikasjonsfirma ikke trenger å registrere seg siden lobbying er en relativt liten del av deres arbeid, er det blitt hevdet.

7. USA

USA har helt siden 1946 hatt en ordning med et lobby-register. Gjeldende lovgivning er fra 1995 (Lobbying Disclosure Act) som ble skjerpet i 2007 (Honest Leadership and Open Government Act).

Etter dagens lovgivning må et lobby-firma registrere seg og navnet på kunden dersom aktiviteten overskrider USD 3 000 i kvartalet. En organisasjon som benytter seg ansatte (in-house) må registrere seg dersom det overstiger USD 12 500 i kvartalet (beløpet reguleres i tråd med konsumprisindeksen).

En lobbyist som etter amerikansk lovgivning må registrere og offentliggjøre sin virksomhet – enten «inhouse» eller «outside» – er en som;

- foretar mer enn en lobby-kontakt og
- bruker minst 20 prosent av sin tid for enten arbeidsgiver eller klient på lobby-aktiviteter over en 3 måneders periode.

Lobby-aktivitet defineres som en muntlig eller skriftlig kommunikasjon med en offentlig person, herunder et kongressmedlem (Senatet eller Representantenes Hus), ansatte hos kongressmedlemmer og høyere ansatte i utøvende organer, som omhandler utforming, endring eller beslutning om føderal lovgivning, regulering eller politikk.

En lobbyist må registrere sin virksomhet innen 45 dager etter at lobby-aktiviteten er foretatt eller innen 45 dager etter at man er engasjert til å gjøre en slik aktivitet. Registreringen foretas hos administrasjonen i Senatet og i Representantenes Hus og offentliggjøres og er tilgjengelig på Internett. Opplysningene skal inneholde bl.a. hvem lobbyisten er samt organisasjonen/klient, om det er utenlandske klienter, oversikt over hvem som har lønnet lobbyisten med mer enn 5 000 dollar og en oversikt over hvilke saksområder som lobbyisten vil arbeide innenfor eller som han/hun allerede har arbeidet med.

Brudd på lovbestemmelsene kan straffes med enten bøter på inntil USD 200 000 eller i mer alvorlige tilfelle, maksimum 5 års fengsel.

